

حکومت از دیدگاه امام خمینی (ره) و آیت‌الله بروجردی (ره)

خسرو نیکنام^۱، سید حسن ملائکه^۲

^۱ دانشجوی علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی شهرضا

^۲ استادیار گروه علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی شهرضا (نویسنده مسئول)

چکیده

با توجه به اختلاف نظرهایی که میان امام خمینی (ره) و آیت‌الله بروجردی (ره) در خصوص حکومت و برخورد با سلطان وجود دارد لذا در این مطالعه قصد داریم به بررسی دیدگاه این دو مرجع عالیقدر بپردازیم. پرسش اصلی پیش رو تحقیق حاضر این است که نقاط افتراق و اشتراک دیدگاه امام خمینی (ره) و آیت‌الله بروجردی (ره) پیرامون تشکیل حکومت چیست؟ مطالعه حاضر از نوع مطالعات نظری است که به شیوه توصیفی و تحلیلی به نگارش درآمده است. یافته‌های این مقاله نشان می‌دهد نگرش سیاسی آیت‌الله بروجردی (به تبع شرایط سیاسی روز و تغییر رفتارهای «شاه اسلام پناه» در طول زندگی ایشان روندی ثابت را دنبال نکرده است؛ در دوره اول که از ابتدای زعامت ایشان تا سه سال پیش از مرگ ایشان امتداد دارد، ایشان به شیوه برخی علمای دوره صفویه و قاجاری حکومت و امور عرفی را به سلطنت واگذار کرده بود و در امر سیاسی دخالتی نمی‌کرد. وی از سلطان انتظار داشت خلاف شرع عملی انجام نداده و از شریعت در مقابل کفار خارجی و اباحی مذهببان داخلی دفاع کند. در عوض برای فقیه در امور حسبه ولایت قائل بود و سعی می‌کرد سلطان را در برابر دشمنان خارجی و داخلی حمایت کند؛ اما امام خمینی (ره) دارای دیدگاهی محکم‌تر و قاطع‌تر جهت تشکیل حکومت مبتنی بر نظریه ولایت‌فقیه دارند. امام خمینی معتقد بودند حکومت مخصوص فقیه است و باید برای تشکیل حکومت اسلامی مبارزه نمود. آیت‌الله بروجردی با توجه به شرایط خاص خود دیدگاهی مسامحه‌گرت‌تر داشتند.

واژه‌های کلیدی: حکومت، سیاست، امام خمینی، آیت‌الله بروجردی، ولایت‌فقیه، مرجعیت.

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷، صفحات ۱۳۳-۱۱۵